

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžr/91/2014
Identifikačné číslo spisu:	7011200916
Dátum vydania rozhodnutia:	01.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Gerdová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7011200916.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Gerdovej a sudcov JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci navrhovateľa: Obec Vinné, zastúpená advokátom: JUDr. Dušan Černák, Advokátska kancelária so sídlom Námestie osloboditeľov č. 25, Michalovce, proti odporcovi: Okresný úrad Michalovce, pozemkový a lesný odbor, ul. Sama Chalúpku č. 18, Michalovce, (predtým Obvodný pozemkový úrad Michalovce), za účasti: 1/ F. L., L., 2/ M. L., F., 3/ P. L., bytom XXX T., XXXXX, Q., 4/ X. L., V., 5/ H. O., H., 6/ O. B., Q. a 7/ E. O., A., všetci zastúpení F. L., L., o preskúmanie postupu a zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 2011/00706-KNO z 30. augusta 2011, v konaní o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Sp/20/2011-25 z 09. apríla 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Sp/20/2011-25 z 09. apríla 2014 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach potvrdil rozhodnutie odporcu č. 2011/00706-KNO z 30. augusta 2011, ktorým rozhodol tak, že oprávnené osoby F. L., M. L., P. L., X. L., H. O., O. B. a E. O. splňajú podmienky stanovené v § 6 ods. 1 písm. n/ zákona č. 229/91 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“), oprávneným osobám sa priznáva vlastnícke právo k nehnuteľnosti zapísanej v kat. úz. V. na LV č. XXXX ako parc. č. 2229/41 - ostatná plocha o výmere 3614 m², zakreslená v geometrickom pláne č. 14328810-38/2005 zo dňa 13.05.2005 a po právoplatnosti rozhodnutia sa predmetná nehnuteľnosť zapíše na mená oprávnených osôb každému v podiele 1/30.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že po preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho dospel k záveru, že zo strany odporcu nedošlo k porušeniu zákona. V konaní bolo preukázané, že všetky oprávnené osoby splnili podmienky stanovené v § 4 zákona č. 229/1991 Zb., že nehnuteľnosť zapísaná v zápisnici č. 1439 ako mpč. 1250/1 bola vyvlastnená pôvodnej vlastníčke F. L., rod. B. v rozsahu jej podielu 5/10, a že peňažná náhrada za vyvlastnené pozemky vyplatená nebola.

Týmto bol preukázaný reštitučný titul uvedený v § 6 ods. 1 písm. n/ zákona č. 229/1991 Zb.

Krajský súd ďalej uviedol, že z geometrického plánu a ohliadky na mieste samom je zrejmé, že parcela č. 1229/41 (správne 2229/41) nie je zastavanou parcelou, nachádzajú sa na nej, resp. pod jej povrchom sú zabudované kanalizačné a vodovodné prípojky, rozvody elektriny, plynu, vodomer, nachádzajú sa v susedných novovytvorených parcelách vodovodné šachty, spevnené plochy a na tejto parcele sa nachádza obslužná komunikácia, ktorá je prístupom k pozemkom, ktoré sú v súčasnosti vo vlastníctve fyzických, resp. právnických osôb, na ktorých sú postavené stavby. Z dokazovania vykonaného správnym orgánom vyplýva, že parcela č. 2229/41 - ostatná plocha o výmere 3614 m² nie je zastavaným pozemkom, lebo sa na nej nenachádzajú žiadne stavby pevne spojené so zemou. Je pravdou, že sú na ňom zabudované kanalizačné a vodovodné prípojky, prípojka plynu, elektriny, ale tieto majú charakter jednoduchej stavby pre účely stavebného zákona a keďže ide o stavby, ktoré sa nachádzajú pod povrchom pozemku, nebránia jeho poľnohospodárskemu alebo lesnému využívaniu. Takisto na využívanie tohto pozemku na uvedený účel nebránia ani spevnené plochy, ktoré sa tam majú nachádzať, resp. spevnená plocha, ktorá slúži ako prístup k nehnuteľnostiam, na ktorej sú postavené stavby. Z uvedeného dôvodu tieto jednoduché stavby nebránia vydaniu nehnuteľnosti v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 229/1991 Zb., ako aj v súlade s ustálenou Judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Námietky navrhovateľa týkajúce sa nedostatočne zisteného skutkového stavu, námietky zaujatosti, nedodržania lehoty na uplatnenie reštitučného nároku, vykonania ohliadky, zadováženia územnoplánovacej dokumentácie, výroku rozhodnutia a námietku, že správny orgán nerozhodol o celom predmete konania krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné, preto preskúmané rozhodnutie podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie navrhovateľ a z jeho obsahu vyplýva, že žiada napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že predmetné nehnuteľnosti prešli do vlastníctva Obce Vinné v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, ktorý nadobudol účinnosť 01. mája 1991. Počnúc týmto dátumom predmetné nehnuteľnosti na základe právneho predpisu nadobudla Obec Vinné a podľa príslušných ustanovení zák. č. 229/1991 Zb. mala postavenie povinnej osoby k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že oprávnené osoby sa v zmysle reštitučného zákona do dnešného dňa na Obec Vinné nikdy neobrátili so žiadosťou o vydanie, vrátenie alebo nadobudnutie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Obci Vinné teda nevznikli povinnosti voči oprávneným v zmysle reštitučného zákona a táto skutočnosť je dôvodom na nepriznanie vlastníckeho práva oprávneným osobám k nehnuteľnostiam uvedeným vyššie. Správny orgán a ani prvostupňový súd sa náležite nezaoberali tým, že žiadosť datovaná 29.07.1992 nie je podpísaná oprávnenými a nebolo vykonané dokazovanie na okolnosť, kto je autorom jediného podpisu na tejto písomnosti. Rovnako sú nespoľahlivé údaje o začatí reštitučného konania, o ktorom správny orgán upovedomil navrhovateľa až v roku 2009. Z fotokópie listu Správy cestovného ruchu Zemplínska Šírava č. 1976/92 zo dňa 20.08.1992 F. L. vyplýva, že výzvu o vydanie nehnuteľností oprávnených dostala táto Správa a na ňu odpovedala tak, že parcela nemôže byť vydaná v zmysle § 11 písm. d/ a nasl. zák. č. 229/1991 Zb. Tento doklad podporne pôsobí tvrdeniu, že nik z oprávnených si nárok voči Obci Vinné neuplatnil do uplynutia príslušných lehôt. Podotýkame, že Správa cestovného ruchu Zemplínska Šírava bola vytvorená bývalým ONV v Michalovciach ako jeho účelová organizácia.

Na záver uviedol, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto súdneho a predošlého správneho konania nie je možné vydať, pretože ide o pozemky zastavané nadzemnými a podzemnými stavbami (cesta, kanalizačné, vodovodné prípojky, prípojky plynu, elektriny). Charakteristika niektorých z týchto stavieb ako jednoduché stavby je možná len pre účely stavebného konania, nie pre účely vydania nehnuteľností v reštitučnom konaní.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Za nesporné považuje uplatnenie reštitučného nároku oprávnenými osobami v zákonnej lehote podľa zákona č. 229/91 Zb. na príslušnom správnom orgáne. Tvrdenie povinnej osoby, že sa jedná o podanie vytvorené dodatočne, a že sa jedná o protiprávnu spoluprácu oprávnených osôb a správneho orgánu sa nezakladá na pravde. Správny orgán v predmetnej veci postupoval v súlade s rozhodnutím nadriadeného orgánu, Krajského pozemkového úradu Košice, ktorý listom z 23.11.2009 správne

orgánu prikázal, aby celé konanie dokončil ako vecne a miestne príslušný správny orgán.

Hodnotiť postup nadriadeného orgánu správneho orgánu neprináleží. Správny orgán sa síce nestotožňuje s názorom nadriadeného orgánu, ktorý tvrdil, že prejedlikoval výrok vo veci samej pred vydaním rozhodnutia, avšak ho rešpektuje. Táto veta bola vybratá z kontextu listu zo dňa 14.07.2009, obsah ktorého nie je striktný. Správny orgán podanie posudzuje podľa obsahu, povinnú osobu vyzýva na predloženie dokladov, ktoré môžu mať zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej a súčasne jej vytvára priestor na navrhovanie ďalšieho dokazovania.

Za nedôvodnú námietku povinnej osoby považuje odporca námietku týkajúcu sa skutočnosti, že povinná osoba sa o uplatnení reštitučného nároku dozvedela s odstupom niekoľkých rokov. Táto skutočnosť nebráni tomu, aby o reštitučnom nároku uplatnenom v zákonnej lehote mohol správny orgán rozhodnúť. Tvrdenie navrhovateľa - Obce Vinné, že odporca neprihliadol na skutočnosť, že na predmetnej parcele boli vybudované inžinierske siete, kanalizácie, vodovodné prípojky, kanalizačné prípojky, ktoré je potrebné považovať za stavby, je neopodstatnené. Podľa vyhl. č. 85/76 Zb. o podrobnejšej úprave územného konania a stavebného poriadku v znení vyhlášky č. 155/90 Zb. prípojky na verejné rozvodné siete a kanalizácie patria medzi stavby jednoduché, ale pre účely stavebného zákona. Zákon o pôde v ustanovení § 11 ods. 1 písm. d/ však nehovorí o tom, že by každá stavba bránila vydaniu pozemku, ale naopak sa dovoľuje vydať taký pozemok, ktorý je zastavaný stavbou, ktorá nebráni poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu pozemku, pričom nie je rozhodujúce, či oprávnená osoba mieni takýto pozemok využívať na poľnohospodársky účel. Iba stavba legálna, postavená na základe stavebného povolenia, a na ktorú bolo vydané kolaudačné rozhodnutie do účinnosti zákona o pôde, má charakter stavby uvedenej v ustanovení § 11 ods. 1 písm. d/ zák. č. 229/91 Zb., ktorá zakladá prekážku priznania vlastníckeho práva oprávneným osobám v intenciách vyššie citovaného zákonného ustanovenia.

Účastníci konania sa k obsahu podaného odvolania navrhovateľa nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o vyhlásení rozhodnutia uverejnené na úradnej tabuli a na webovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, najmenej päť dní vopred, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia, alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Účelom zákona o pôde bolo zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948-1989, dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia. Zákon sa vzťahoval na

a/ pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí, a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond,

b/ obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby, patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, včítane zastavaných pozemkov,

c/ obytné a hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, včítane zastavaných pozemkov,

d/ iný poľnohospodársky majetok uvedený v § 20 (§ 1 ods. 1 zákona o pôde).

Predmetom preskúmania v danej veci bolo rozhodnutie a postup odporcu, ktorý v rámci konania podľa

reštitučného zákona priznal oprávneným osobám vlastnícke právo k žiadaným nehnuteľnostiam v kat. území V., zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. 2229/41, ostatná plocha o výmere 3614 m².

Najvyšší súd z predloženého súdneho a administratívneho spisu odporcu zistil skutkový stav tak, ako ho podrobne v odôvodnení rozsudku popísal krajský súd, preto pre účastníkov konania známe fakty a skutočnosti nebude nadbytočne opakovať. Rozsudok krajského súdu je riadne odôvodnený, podrobne odpovedá na všetky pre vec dôležité argumenty navrhovateľa, jeho odôvodnenie je úplné, výstižné a v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p.

Rozsah súdneho prieskumu podľa piatej časti tretej hlavy O.s.p. je určený rozsahom predmetu, o ktorom rozhodol odporca a námietkami uvedenými v opravnom prostriedku.

Úlohou súdu bolo preto posúdiť, či si správny orgán zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania a či bolo rozhodnutie vydané v súlade s hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi. Súd teda posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú vec relevantný právny predpis a tiež, či vykonané dôkazy robia možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel a prihliada na tie procesné pochybenia, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti,
- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,
- e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti.

Podľa § 6 ods. 1 písm. n/ zákona o pôde, oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku

- vyvlastnenia, bez vyplatenia náhrady.

Pozemky alebo ich časti nemožno vydať v prípade, že pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný; pozemok možno vydať, ak stavba nebráni poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu (§ 11 ods. 1 písm. d/ zákona o pôde).

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 1, 2 a 3 zákona o pôde platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní - správny poriadok.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie, pričom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia ako aj skutočnosti všeobecne známe, alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Správny orgán - odporca, preskúmaným rozhodnutím číslo 2011/00706-KNO z 30. augusta 2011 rozhodol, že oprávnenými osobami podľa § 4 ods.1 zákona o pôde sú účastníci konania 1/ až 7/ ako

právní nástupcovia po pôvodnej vlastníčke F. L. rod. B., ktorej nehnuteľnosť bola vyvlastnená bez vyplatenia náhrady.

Pri preskúvaní napadnutého rozsudku je odvolací súd viazaný rozsahom odvolacích dôvodov uvedených v odvolaní navrhovateľa, preto zameriaval pozornosť predovšetkým na tú skutočnosť, či súd prvého stupňa v intenciách zákona preskúmal zákonnosť rozhodnutí správneho orgánu týkajúcu sa časti, v ktorej rozhodoval o priznaní vlastníckeho práva k pozemkom oprávneným osobám.

Odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Zákon č. 229/1991 Zb. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období, vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadoch straty majetku.

K reštitučným nárokom je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v súdnom konaní nedošlo k ďalšej krivde. Uplatnenie reštitučných predpisov má za cieľ obnoviť oprávneným osobám ich pôvodné vlastnícke vzťahy, prípadne poskytnúť náhradný pozemok alebo poskytnúť finančnú náhradu. K reštitúcii dochádza na základe presne stanoveného dôvodu, ktorým boli menovite uvedené prípady straty vlastníctva majetku (reštitučný titul).

Niet pochyb o tom, že odporca vykonal dostatočné dokazovanie zamerané na zistenie, či je v danom prípade splnená zákonná podmienka uplatneného reštitučného nároku podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 6 ods. 1 písm. n/ zákona o pôde, a či za vyvlastnené nehnuteľnosti bola vyplatená finančná náhrada. Nemožno preto súhlasiť s argumentáciou navrhovateľa obsiahnutou v návrhu na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu a uvedenou v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, spochybňujúcou správnosť záverov napadnutého rozhodnutia a zákonnosť postupu odporcu.

Po preskúmaní spisového materiálu, postupu a rozhodnutí odporcu aj odvolací súd vyhodnotil námietky navrhovateľa ako nedôvodné a zhodne ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že správny orgán a tiež krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav a vyporiadal sa so všetkými námietkami navrhovateľa, ktoré náležite, dostatočne zrozumiteľne a podrobne odôvodnil, preto sa s jeho dôvodmi v celom rozsahu stotožňuje a nebude ich opakovať.

Z uvedených dôvodov a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu navrhovateľa nevyhovel a rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako vecne správny podľa § 219 ods.1 a ods. 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

Odvolací súd nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania ani ďalším účastníkom konania, pretože podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, v konaní podľa druhej a tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku náhrada trov konania, s poukazom na § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., patrí len úspešnému žalobcovi resp. navrhovateľovi.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.